

Sygn. akt VI U 2839/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 czerwca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Janusz Madej

Protokolant – st. sekr. sądowy Dorota Hańc

po rozpoznaniu w dniu 27 czerwca 2017 r. w Bydgoszczy na rozprawie

odwołań : Z. W.

od decyzji : Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. :

- z dnia 26 sierpnia 2016 r., znak: (...)

- z dnia 10 lutego 2017 r., znak: (...)

w sprawach : Z. W.

przeciwko : Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o wysokość emerytury

I oddała odwołania;

II zasądza od Z. W. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

VI U 2839/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 sierpnia 2016r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. przeliczył z urzędu ubezpieczonej Z. W. emeryturę od dnia (...), tj. od daty od której przyznano świadczenie.

W punkcie II tej decyzji organ rentowy wskazał, że podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczania emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Po korekcie kapitału początkowego na koncie, wysokość emerytury wynosi 645 zł.

Ponadto organ rentowy wskazał, że przy ustalaniu wysokości emerytury uwzględniono:

- zwiększenie z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników za okres 11 lat i 6 miesięcy,
- zwiększenie z tytułu opłacania składek na ubezpieczenia społeczne rolników w wysokości 101 zł 49 gr.

Jednocześnie Zakład zaznaczył, że emerytura przyznana od 10 lipca 2016r. w kwocie 746 zł 49 gr jest niższa od najniższej emerytury, która wynosi 882 zł 56 gr, jednak emerytury nie podwyższa się gdyż ubezpieczona nie udowodniła łącznie okresów składkowych i nieskładkowych w wymiarze 22 lat.

Odwołanie od powyższej decyzji wniosła ubezpieczona domagając się zmiany decyzji i przyznania jej emerytury w wysokości najniższej określonej w art.85 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W uzasadnieniu swojego żądania odwołująca twierdziła, iż z dokumentacji emerytalnej, a także z decyzji ZUS Oddziału w B. będących w jej posiadaniu wynika, że suma udowodnionych przez nią okresów składkowych i nieskładkowych jest znacznie wyższa niż od wymaganych 22 lat.

Na okresy te składają się:

- 1) 7 lat i 4 miesiące okresów składkowych (decyzja o ponownym ustaleniu kapitału początkowego z dnia 25 sierpnia 2016r.),
- 2) 5 lat i 6 miesięcy okresów nieskładkowych z tytułu sprawowania opieki nad dziećmi (decyzja j.w.),
- 3) 11 lat i 6 miesięcy z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników (decyzja z 26 sierpnia 2016r.)
  - łącznie 24 lata i 4 miesiące.

Ponadto skarżąca podnosiła, że organ rentowy, dokonując wyliczenia stażu pracy, nie uwzględnił okresu opłacania przez nią składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej w okresie od 1 lipca 2015r. do 31 marca 2016r. tj. kolejnych 9 miesięcy. Organ rentowy posiada zaewidencjonowane wpłaty na indywidualnym koncie emerytalnym powódki.

Jak wynika z powyższego ogólny staż pracy powódki w rozumieniu art.87 ustawy o emeryturach i rentach z FUS wynosi 25 lat i 1 miesiąc.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania, wskazując iż emerytura ubezpieczonej nie została podwyższona do kwoty najniższej emerytury (882 zł 56 gr), gdyż nie udowodniła ona łącznie okresów składkowych i nieskładkowych w wymiarze 22 lat – art.87 ust.1 pkt 2 i ust.1b ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Organ wyjaśnił ponadto, iż do łącznego stażu pracy ubezpieczonej przyjęto:

- okres składkowy: 7 lat i 4 miesiące,
- okres nieskładkowy po ograniczeniu do $\frac{1}{3}$ okresów składkowych: 2 lata, 5 miesięcy i 10 dni,
- okres uzupełniający (rola): 11 lat i 6 miesięcy.

Po wniesieniu przez ubezpieczoną odwołania od decyzji z dnia 26 sierpnia 2016r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. w dniu 10 lutego 2017r. – wykonując prawomocny wyrok sądu z dnia 1 grudnia 2016r. – w związku z przeliczeniem kapitału początkowego – przeliczył ubezpieczonej emeryturę od (...), tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego i ustalił jej wysokość na kwotę brutto 756 zł 31 gr.

W punkcie II tej decyzji organ rentowy ponownie wskazał, że przeliczona emerytura jest niższa od najniższej emerytury, jednak emerytury nie podwyższa się, gdyż ubezpieczona nie udowodniła łącznie okresów składkowych i nieskładkowych w wymiarze 22 lat.

Także od tej decyzji odwołanie w imieniu ubezpieczonej Z. W. wniósł jej pełnomocnik procesowy, domagając się zmiany decyzji poprzez ponowne przeliczenie emerytury, biorąc pod uwagę łącznie następujący staż pracy:

- 1) okres składkowy: 7 lat i 4 miesiące,

- 2) okres opłacania składek na KRUS: 11 lat i 6 miesięcy,
  - 3) okres nieskładkowy tj. okresy sprawowania opieki nad dziećmi 5 lat i 6 miesięcy,
- łącznie 24 lata i 4 miesiące.

Ponadto odwołująca domagała się także dodania do tych okresów okresu prowadzenia przez nią działalności gospodarczej od 1 lipca 2015r. do 31 marca 2016r.

Zdaniem powódki, biorąc powyższe pod uwagę, posiada ona 25 lat i 1 miesiąc okresów składkowych i nieskładkowych, co powinno skutkować podwyższeniem emerytury.

W odpowiedzi na to odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie, powołując argumentację przedstawioną w uzasadnieniu wcześniejszej swojej decyzji z dnia 26 sierpnia 2016r., a ponadto wnosił o łączne rozpoznanie odwołań od wyżej wskazanych dwóch decyzji.

Zarządzeniem przewodniczącego z dnia 2 maja 2017r. sprawa z odwołania ubezpieczonej od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 10 lutego 2017r. (sygn. akt VI U 609/17) została połączona do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą niniejszą.

Sąd Okręgowy ustalił i rozważył, co następuje:

Spór w rozpoznawanej sprawie powstał co do wymiaru posiadanych przez ubezpieczoną Z. W. okresów składkowych i nieskładkowych, które powinny być uwzględnione przy ocenie jej uprawnień emerytalnych.

Okolicznością niesporną między stronami było to, iż ubezpieczona posiadała następujący staż emerytalny:

- 7 lat i 4 miesiące okresów składkowych,
- 5 lat i 6 miesięcy okresów nieskładkowych (okresy sprawowania opieki nad dziećmi),
- 11 lat i 6 miesięcy okres uzupełniający (art.10 ust.1 ustawy emerytalnej).

W związku z unormowaniem art.87 ust.1 i ust.16 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2016r., poz.887) ubezpieczona domagała się podwyższenia wysokości swojej emerytury do wysokości najniższej emerytury, o której mowa w art.85 ust.2 i ust.3 tej ustawy, twierdząc iż posiada okres składkowy i nieskładkowy w wymaganym przez art.87 ust.1b pkt 3 wymiarze 22 lat.

Zgodnie z art.87 ust.1 w przypadku gdy emerytura przysługująca z Funduszu określona w art.26, łącznie z okresową emeryturą kapitałową, albo emerytura przysługująca z Funduszu określona w art.26, jest niższa niż kwota, o której mowa w art.85 ust.2 i 3, emeryturę przysługującą z Funduszu, w tym emeryturę ustaloną ze zwiększeniem, o którym mowa w art.26a, podwyższa się w taki sposób, aby suma tych świadczeń nie była niższa od tej kwoty o ile ubezpieczony:

- 1) mężczyzna - osiągnął wiek emerytalny, o którym mowa w art.24 ust.1b i ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat,
- 2) kobieta – osiągnęła wiek emerytalny, o którym mowa w art.24 ust.1a i ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat, z uwzględnieniem ust.1b
  - z uwzględnieniem ust.3-7. Przepis art.5 ust.2 stosuje się odpowiednio.

Art.87 ust.1b stanowi z kolei, że okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w ust.1 pkt 2 wynosi:

- 1) 20 lat – do dnia 31 grudnia 2013r.,

- 2) 21 lat – od dnia 1 stycznia 2014r.,
- 3) 22 lata – od dnia 1 stycznia 2016r.,
- 4) 23 lata – od dnia 1 stycznia 2018r.,
- 5) 24 lata – od dnia 1 stycznia 2020r. do dnia 31 grudnia 2021r.

Z kolei w myśl art.87 ust.3 przy obliczaniu okresów składkowych przypadających po dniu wejścia w życie ustawy dla celów podwyższania emerytury w myśl ust.1 miesiące, w których składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe były obliczone od podstawy wymiaru niższej od kwoty minimalnego wynagrodzenia pracowników, uwzględnia się w części odpowiadającej proporcji tej podstawy do kwoty minimalnego wynagrodzenia.

Powyższe regulacje normatywne znajdują zastosowanie do stanu faktycznego sprawy.

Strony procesu spierały się w dwóch kwestiach:

- po pierwsze – czy posiadane przez ubezpieczoną okresy nieskładkowe w wymiarze 5 lat i 6 miesięcy podlegają uwzględnieniu do jej stażu emerytalnego w całości, czy też z ograniczeniem określonym w art.5 ust.2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (przepis ten stanowi, że przy ustalaniu prawa do emerytury i renty oraz przy obliczaniu ich wysokości okresy nieskładkowe uwzględnia się w wymiarze nieprzekraczającym jednej trzeciej udowodnionych okresów składkowych);
- po drugie – czy okres prowadzenia przez ubezpieczoną pozarolniczej działalności od 2 lipca 2015r. do 27 marca 2016r. podlega uwzględnieniu do stażu emerytalnego ubezpieczonej w całości (jako okres składkowy), czy też tylko częściowo, proporcjonalnie wobec opłacania w tym okresie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe obliczonych od podstawy wymiaru niższej od kwoty minimalnego wynagrodzenia pracowników.

Odpowiedzi na powyższe dwie sporne między stronami kwestie należy poszukiwać w wyżej powołanych przepisach prawa materialnego – ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Otóż art.87 ust.1 zdanie 2 tej ustawy wprost nakazuje odpowiednie stosowanie – przy obliczaniu okresów składkowych i nieskładkowych art.5 ust.2. Zatem organ rentowy przy przeliczaniu wysokości świadczenia ubezpieczonej prawidłowo stosował ten przepis, ograniczając wymiar okresów nieskładkowych ubezpieczonej – przy określeniu jej stażu emerytalnego – do $\frac{1}{3}$ udowodnionych okresów składkowych. Strona powodowa – nie dostrzegając powyższego unormowania – bezzasadnie domagała się powiększenia jej stażu (okresów składkowych i nieskładkowych) o całość posiadanego okresu nieskładkowego. Jednak okres nieskładkowy mógł być uwzględniony tylko w wymiarze 2 lat 6 miesięcy i 6 dni, co dawało – łącznie z okresami składkowymi (7 lat 6 miesięcy i 18 dni) oraz okresem uzupełniającym z art.10 ustawy emerytalnej ogólny staż emerytalny w wymiarze 21 lat 6 miesięcy i 24 dni (przy uwzględnieniu proporcjonalnym jako okresu składkowego okresu prowadzenia przez powódkę, po dniu wejścia w życie ustawy emerytalnej (1 stycznia 1999r.), działalności gospodarczej.

Okres prowadzenia tej działalności nie mógł zostać uwzględniony – wbrew żądaniom powódki – w całości albowiem – jak ustalił Sąd Okręgowy (a okoliczności tej powódka nie kwestionował) – w okresie od lipca 2015r. do marca 2016r. ubezpieczona opłacała składki od podstawy wymiaru niższej od kwoty minimalnego wynagrodzenia pracowników (07.2015 – 508 zł 06 gr; 08.2015 – 12.2015 – 525 zł; 02.2016 – 02.2016 – 555 zł i 03.2016 – 483 zł 38 gr – dowód: k.25 verte akt emerytalnych). Skoro w okresie tym ubezpieczona opłacała składki w łącznej wysokości 4.726 zł 44 gr, a minimalne wynagrodzenie wynosiło w tym okresie łącznie 16.050 zł, to zgodnie z wyliczeniem wskazanym przez organ rentowy w piśmie procesowym z dnia 19 maja 2017r. (k.33 a.s.) zaliczeniu do okresów składkowych ubezpieczonej podlegał okres prowadzenia działalności gospodarczej przypadający po dniu wejścia w życie ustawy emerytalnej w wymiarze 79 dni ($270 \times 4.726,44 \text{ zł} : 16.050 \text{ zł} = 79 \text{ dni}$ czyli 2 miesiące i 19 dni). Zatem staż ogólny (suma okresów

składkowych i nieskładkowych plus okres uzupełniający pracy rolniczej) ubezpieczonej, który podlegał uwzględnieniu przy ocenie jej uprawnień emerytalnych nie osiągnął w tej sytuacji wymaganych 22 lat.

Z powyższych motywów odwołania ubezpieczonej podlegały na podstawie art.477¹⁴ § 1 K.p.c. oddaleniu.

W punkcie II wyroku Sąd Okręgowy na podstawie art.98 § 1 i § 3 K.p.c. w związku z § 9 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015r., poz.1804 – w brzmieniu obowiązującym w dniu wniesienia odwołania – 30 września 2016r.) zasądził od ubezpieczonej – jako strony przegrywającej spór – na rzecz organu rentowego, poniesione przez niego koszty procesu, na które złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika procesowego ustalone według stawki minimalnej.